

Nr 1/2016, 10. årgang

Tynset

Tema

Landbruk og

Det grønne skiftet

Informasjonsmagasin
fra Tynset kommune

Leder i Hedmark bondelag Erling Aas-Eng driver gård i Tynset kommune, men sover i Tolga kommune. Kommunegrensa deler nemlig gården i to. Våningshuset står på Tolga-grunn.

Årsaken til at grenda er delt i to med en blindtarm inn i Tynset kommune er en rettsak helt tilbake i 1660. Telneset var ei setergrend under Tynset. Vingelsinger hadde slåtteenger her. Det ble krangel om rettigheter til jord og saken avgjort ved dom i 1660. Derfor går denne blindtarmen av en kommunegrense gjennom Aas-Eng-gardene.

– Men vi har gjennom generasjoner klart å holde et godt naboskap over grensa, smiler telnesbonden.

Som Bondelagsleder i Hedmark er han nok over gjennomsnittet opptatt av et bærekraftig framtidslandbruk og gode rammebetingelser for landbruket. Han er leder av det raskest voksende fylkeslaget i landet og som samlet sett har de største landbruksarealene. Arealer som ligger i fruktbare, flate, slake områder på Hedmarken til mer karrige "lapper" i over 800 meters høyde i Nord-Østerdal. Bondelagslederen kan nå lettere se egen region utenfra.

– Vi er en region som fortsatt har trøkk, men vi har også våre utfordringer, konstaterer han. Et dobbelt jernbanespor til Lillehammer fra Oslo får ikke voldsomme konsekvenser for Tynset, for å si det sånn. Enhver region må jobbe med sine utfordringer, prøve å se helheten og lære av de som får det til. Ikke minst være offensive sjøl. Det vi produserer av olje kan vi også produsere av tre. Også plast, sier Aas-Eng.

– Vi er for smålatne og lite villige til å ta risikoer. Dugnad er vel og bra, men vi må også tjene penger. Det å bli sittende å spare er ikke alltid lurt, og være villig til å kjøpe en aksje eller to for å bidra til vekst også for andre. Det er ikke det offentlige som skaper arbeidsplasser. Det er næringslivet.

Aas-Eng understreker at maritim sektor og landbruket vil stå sentralt i dette grønne skiftet vi nå er inne i. Fjellandbruket og dermed landbruket i Nord-Østerdalen blir minst like viktig i framtida som det er i dag.

– Klimamessig bor vi i et område som er lite berørt av ekstremvær i forhold til andre plasser i landet. Mye av innovasjonen i næringslivet her springer ut av landbruket som er bunnplassen i lokaløkonomien i Nord-Østerdalen. Jeg tenker på OS ID og Find My Sheep på Kvikne som begge har et stort internasjonalt marked. For å styrke næringslivet i regionen er også satsing på samferdsel og infrastruktur viktig for oss. Vei, fly, jernbane og bredbånd.

Aas-Eng føler han representerer ei framtidsnæring. Bonden yter større respekt nå enn tidligere. Folk er opptatt av mat og mattrygghet. Mat er mer enn bønder – mat er også strategisk forsvar, poengterer han. Derfor er det viktig å sikre sjølforsyningsgraden.

– I Norge har vi nå en sjølforsyningsgrad på 38% hvis vi også tar hensyn til importen av fôr til husdyra. I Storbritannia har de satt ned en matkommisjon som snakker om krise med en britisk sjølforsyningsgrad på 68%. I Norge forsvinner 6-7000 dekar dyrket jord hvert år.

Aas-Eng vil være en vaktbikkje for et bedre jordvern og har startet en kraftfull allianse for bedre jordvern.

Jorda og grovfôrtilgang er en viktig ressurs for framtida, understreker bondelagslederen som også er opptatt av at det politisk legges rammebetingelser som sikrer et mangfoldig landbruk.

– Ikke alle ønsker å drive store bruk slik Regjeringen nå stimulerer til. Den "lønner" den kapitalkrevende bonden, som kommer ut med mye gjeld og som blir avhengig av tilskudd. Kombibrukeren og brukere som ser andre muligheter med gardsturisme, Inn på TUNET, småforedling og opplevelsesnæring må det også være plass til. Fjellregionen er i så måte en foregangsregion. Det er vi også på å skape fagmiljøer og klynger, eksempelvis med landbruks-satsingen i Alvdal og Tynset kommuner og "matmiljøet" i Havsjøveien på Røros. Vi må slutte med kretskamper som ikke gagnar noen, men tvert om styrke og ta vare på kompetanseklynger på tvers av kommunegrenser. Da blir vi ikke så sårbare.

Skaptynseting og bondelagsleder

Magasinet Tynset

Nr. 1/2016, 10. årgang

Ansvarlig utgiver
Tynset kommune
2500 Tynset

Redaksjonen

Arild Einar Trøen (*rådmann og ansvarlig redaktør*)
Morten Often (*ass. rådmann*)
Merete Myhre Moen (*ordfører*)
Beate Hjertager (*kultursjef*)
Per John Valle (*teknisk sjef*)
Bent Kvisle (*utdanningsjef*)
Mariann Totlund (*enhetsleder landbruk og miljø*)
Trine Økseter Knudsen
(*leder for plan, bygg og geodata*)
Gosia Kveberg (*Servicetorget*)
Ingrid Eide (*fotograf og journalist, Ingrafo*)

Kontakt

Telefon 62 48 50 00
Telefaks 62 48 50 11
Epost postmottak@tynset.kommune.no
Internett www.tynset.kommune.no

Annonsering i informasjonsmagasinet

Ta kontakt for informasjon om annonsering og bistand med utforming:

INGRAFO, 2540 Tolga
Telefon 62 11 71 99
Epost post@ingrafo.no
Web www.ingrafo.no

Foto 1. omslagsside

Illustrasjonsfoto: Shutterstock © 2016

Grafisk utforming

© 2016 INGRAFO
www.ingrafo.no

Opplag
3.600

Trykk
Flisa Trykkeri AS

Det grønne gullet – bærekraftig fremtid

Tynset kommune har i en årrekke arbeidet med energieffektivisering. I vedtatt klima og energiplan er det satt mål for miljømessig bærekraftig energibruk i lokalsamfunnet.

- Utslippene av CO₂ (klimagasser) fordeler seg med 46 % på mobile kilder, 48 % på prosessutslipp (i stor grad landbruk) og 6 % på stasjonær forbrenning.

Selv om de store utslippene ikke kommer fra bygg og oppvarming så er det mulig for den enkelte å bidra til en bedre framtid gjennom egne tiltak.

- For tiltak innen transport kan en oppnå bidragsstøtte fra TRANSNOVA
- For tiltak innen bygg kan en oppnå bidragsstøtte fra ENOVA

Det gis tilskudd til:

- Energirådgivere. Bistår med råd og veiledning innen energisparing
- Varmepumper
- Bioenergianlegg
- Solfangere – solceller
- Automatikk til styring av varmeanlegget
- Isolering og andre tiltak
- Tilskuddsordningene er automatisert slik at en kan søke på e post. Etter dokumentasjon av gjennomførte tiltak mottas tilskudd

I kommunens klima og energiplan er det en målsetting at kommunen i sine egne bygg og anlegg skal redusere energibruken med 20 % innen 2020. Målet på 20 % bør være realistisk. Tilsvarende gjelder også i den enkeltes bygninger. Kommunestyret har satt av midler til energisparetiltak.

Gjennomgang av kommunens større bygg er nå utført. Her har en avdekket et årlig sparepotensial på ca 2 GWh (2 millioner kWh). Tiltakene har totalt en inntjeningsstid på cirka 10 år. Tiltakene er i hovedsak automatisering, overvåking, oppgradering ventilasjonsanlegg, lavenergi belysningsutstyr, noe isolasjon, varmepumpe, varme-gjenvinnere, frekvensstyring av pumper, kursing av driftspersonell og så videre.

Til disse tiltakene har ENOVA innvilget et tilskudd på cirka 2,1 mill kroner. Med dette tilskuddet vil tiltakene være inntjent på cirka 8 år. Inneklimaet i byggene vil være forbedret, og en vil spare cirka 1,95 millioner kroner årlig. Arbeidet med tiltakene er igangsatt. Her er det muligheter til besparelse og miljøgevinst for kommunen og for den enkelte.

For mer informasjon, kontakt ENOVA

Telefon: 800 49 003 Epost: post@enova.no Web: www.enova.no

Stor interesse for lederstudiet i helse- og omsorgsetaten i Tynset

I løpet av fire år har over 1200 studenter fra 140 kommuner avlagt 300 eksamener i lederutdanningen i regi av Høgskolen i Hedmark, Fagakademiet og Ressursenter for omstilling i kommunene.

Tekst: Hege Mærk og Ingrid Eide
Foto: Ingrid Eide

I Hedmark er Fjellregionen og Tynset godt representert. I Tynset kommune er 11 ansatte i helse- og omsorgsetaten i ferd med å fullføre studiet. Kompetanseheving er nødvendig for å møte fremtidens omsorgsutfordringer med sikte på å gi den kommunale omsorgstjenesten høyere kvalitet, en mer aktiv omsorgsprofil og rett ressursutnyttelse i virksomheten.

Studiet "Mestring, muligheter og mening - fremtidens omsorgstjenester - Kompetanseløftet 2015" er modulbasert. Flere ledere har fulgt utdanningen i alle, eller ulike moduler ved siden av full jobb. Det viser at ansatte i kommunen ønsker ny læring, ser nye muligheter til beste for pasienter, brukere og innbyggere i kommunen. Studiene er finansiert gjennom kompetansemidler som Tynset kommune er tilført gjennom Kompetanseløft 2015.

Studiet inneholder strategier og tiltak som skal møte de langsiktige demografiske utfordringene frem mot 2050, økonomistyring, kvalitetsutvikling og juss. Tema i siste modul som deltagerne nå er i gang med, er ledelse av innovasjon og velferdsteknologi i helse- og omsorgssektoren.

Et knippe studenter fra lederstudiet i helse- og omsorgsetaten

Fokuset er at i fremtiden skal helse- og omsorgstjenester i større grad bli gitt der folk bor, i samarbeid med pasient/bruker, pårørende og frivillige.

Dette medfører økt krav til kunnskap om informasjonssystem og mobile tjenester. Med velferdsteknologi mener en teknologisk assistanse som bidrar til økt trygghet, sosial deltakelse, mobilitet og fysisk kulturell aktivitet. Velferdsteknologien skal styrke den enkeltes evne til å klare seg selv i hverdagen, og gi trygghet for pasient/bruker, pårørende og for tjenesten. Studentene får også kunnskap til innovativ praksisutvikling, og hvordan samhandling og velferdsteknologi har betydning for kontinuitet, kvalitet og kompetanse i helsehjelp.

Høgskoletilbudet tilfredsstillende de kompetansekravene som Helsedirektoratet nå setter for ledere innen 2021. Samarbeidspartnere betegner prosjektet og studiet som en suksess. Det diskuteres nå om malen for lederutdanningen innen helse- og omsorgssektoren skal overføres på andre områder i kommunene, blant annet til barnehagesektoren.

Bevisste unge bønder i Nord-Østerdalen

– Vi må legge om stilen og tenke muligheter, ikke begrensinger!

Tekst og foto: Ingrid Eide

Førsteårselevene er opptatt av å kunne drive et framtidsrettet landbruk i Nord-Østerdalen. Fra venstre: Hans Jonas Forberg Tuva fra Follidal, Tord Eide Liell fra Tolga, Knut Halvor Hansæl fra Tynset, lærer Mari Dahlen Jordet og John Sørhus fra Alvdal.

Naturbruket, framtidutsikter og veien inn i det grønne skiftet har på nytt satt fokus på naturbruksutdanningene og hva disse kan bidra med for storsamfunnet, og ikke minst karrieremulighetene til både ungdom og voksne.

Førsteårselev ved Storsteigen og tynseting Knut Halvor Hansæl er fast bestemt på å ta over garden på Tynset.

– Jeg driver nå og svartmaler bondeyrket litt ekstra overfor mine to eldre søsken så de ikke blir fristet til å overta. Jeg har jo allerede en buskap å ta vare på!

Den unge mannen som kjøpte sin første ku for konfirmasjonspengene sine smiler lurt. Nå er denne kua blitt til fem. Sammen med resten av klassa på Storsteigen jobber han med tematikk som bærekraftig energifremtid, skogbruk, biogass, bensin og diesel, og lavkarbonsamfunnet.

– Dette er viktige temaer, egentlig for alle, men kanskje spesielt for flere av oss som skal bli fremtidens bønder. Vi er nødt til å tenke fremtidsrettet, sier John Sørhus fra Alvdal.

– Nå ser vi også folk verdsetter bonden mer og ønsker renere og lokalprodusert mat. Sjøl om det fortsatt legges ned gårdsbruk gjør det meg optimistisk sier alvdølen.

– Hva mener dere vi må gjøre for å få et fremtidsrettet og bærekraftig og landbruk i Nord-Østerdalen?

– Vi må legge om stilen. Vi må styrke seterdrifta og ikke legge den ned, sier Hansæl.

– Utmarksbeiteressursene må utnyttes og soyaimporten må ned. Moderne traktorer må etter hvert gå over på biodiesel. Vi må være villige til å satse på fornybar energi som solcelle og vindkraft, og være mer bevisst på muligheter på gjenbruk av energi og avfallshåndtering på egen gård. Avgasser og møkk er framtidens energi, mener guttene.

Mari Dahlen Jordet underviser framtidens unge bønder på videregående skolenivået på Storsteigen.

– Vi jobber tverrfaglig med denne tematikken. Det er viktig at de følger med og engasjerer seg i miljø- og klimadebatten, og det gjør denne gjengen her, som har både meningers mot, mye initiativ og klare framtidplaner, sier Dahlen Jordet.

Kompetanseheving i landbruket

Det grønne skiftet øker bevissthet, behov og interesse for kompetanseheving i landbruket. Hedmark fylkeskommune lanserer en overordnet ambisjon om å ta en "ledende nasjonal posisjon i det grønne skiftet og utvikling av bioøkonomien".

Tekst og foto: Ingrid Eide

En befolkning med høy kompetanse og et konkurransekraftig arbeids- og næringsliv er en av fire hovedsatsingsområder for å nå en slik målsetting.

Et kunnskapsbasert landbruk i fjellbygdene har stor betydning for å nå mål om økt norsk matproduksjon og bosetting.

– Vi ser et sug etter faglig påfyll, sier rektor Eivind Aaen ved Storsteigen videregående skole, som i høst satte i gang høgstudiene "Grovfôrbasert husdyrproduksjon for fjellandbruket". Det er en framtidrettet utdanning for voksne innen grønt naturbruk i samarbeid med Fagskolen Innlandet. Deltidsstudiet går over to år og er finansiert av Hedmark fylkeskommune.

En høy andel av de som søkte til dette kurset er tidligere agronomelever. Undervisningen er dialog- og prosjektbasert, og bygger på kompetanse studentene allerede har. Når man har noen år på baken som gårdbruker, kan man relatere teorien til den praktiske hverdagen.

– Jeg har hatt stort utbytte av dette studiet, sier Einar Kverneggen som driver gård på Fåset.

– Gode kunnskapsrike foredragsholdere og prosjektbasert undervisning hvor vi bruker drift og utvikling av egen gård som prosjektoppgave, gjør undervisningen svært relevant. Kompetanseheving er viktig, gårdene blir større og større og små differanser

gir større utslag på bunnlinjen, poengterer Kverneggen

– God kunnskap i agronomi, driftsplanlegging, husdyr, plantelære og driftsledelse er derfor avgjørende både for bonden og rådgivere i næringen.

Flere videregående skoler i innlandet, Ål og Nome i Buskerud og Hvam i Akershus, har samarbeidet med Storsteigen og Fagskolen Innlandet for å gi supplerende tilbud innen fagskoleutdanning i landbruket. Det med basis i landbrukets og bygdas ressurser, grønt entreprenørskap og foredling.

– Vi markedsfører oss under felles paraply, Fagskolen Innlandet, og vi er så fleksible at vi kan kjøre andre moduler på studiesteder etter søking, poengterer rektoren ved Storsteigen.

– Det er avgjørende for matnasjonen Norge at vi kan rekruttere, utdanne og beholde dyktige fagfolk som ser de gode løsningene basert på et bærekraftig og landbruksfaglig fundament.

Forskningsmiljøet Nibio, Norsk Landbruksforskning, rådgivere i Tine og Vekstra er eksterne kompetansmiljøer, som bidrar til et faglig høyt nivå på kurset.

– Det styrker både fagmiljøet i Nord-Østerdal og på Storsteigen, fastslår Aaen.

– Det skjer mye i Nord-Østerdalen nå som er et resultat av et godt samarbeidsklima.

Storsteigen har felles geitebesetning med Norges miljø- og biovitenskapelige universitet på Ås som driver forskning på geit. Skolen har 150 mål dyrket mark på setra Meløya i Einundalen, hvor det også ligger muligheter for å drive pilotforskning på eksempelvis beitebruk og fjellbeite.

Fylkeskommunens hovedsatsingsområder for å ta en ledende posisjon i det grønne skiftet og utvikling av bioøkonomien:

1. Økt verdiskaping og livskvalitet basert på lokale natur- og kulturressurser
2. En befolkning med høy kompetanse og et konkurransekraftig arbeids- og næringsliv
3. Levende byer og bygdesentre som motorer i regionenes utvikling
4. En velfungerende infrastruktur som binder steder, mennesker og virksomheter sammen

Det grønne skiftet

Det er ikke mange dagene siden sentralbanksjefen holdt sin årlige tale. Tittelen var ”Økonomiske perspektiver 2016”. Den klarte han å gjennomføre uten en gang å nevne klima.

Av rådmann Arild Einar Trøen

Derimot slo Øystein Olsen fast at oljealderen ikke er over. Han viste til at de kjente reservene av råolje er større i dag enn for 10 år siden, og at de anslåtte utvinnbare gassressursene er enda større. Spørsmålet er bare om de vil være lønnsomme å hente opp.

Dagen før hadde statsminister Erna Solberg vært på Karmøy og snakket om Hydros nye pilotprosjekt for produksjon av aluminium. Det grønne skiftet er i gang sa Solberg. Hydro investerer 4,3 milliarder kroner i et prosjekt der klimabelastningen fra produksjonen skal reduseres betydelig. 1,6 milliarder av investeringen betales av staten gjennom klimateknologifondet hos Enova. La oss håpe det blir et av prosjektene som kan ”gjøre Norge ledende på klimateknologi” som mange ynder å si. Vi får tro at det ikke ender som en mindre vellykket månelanding i stil med CO₂-rensingen på Mongstad.

Det grønne skiftet er trolig ikke så lystelig for oljenasjonen Norge som enkelte får det til å høres ut som.

Solberg gleder seg over at Elkem Solar skaper 70 nye arbeidsplasser i Grenland. Det grønne skiftet bidrar til arbeidsplasser i Norge, sier statsministeren. Men antallet oljejobber som er forvunnet eller meldt at vil forsvinne, har passert 30 000. Det grønne skiftet er trolig ikke så lystelig for oljenasjonen Norge som enkelte får det til å høres ut som. Talen til sentralbanksjefen er derfor en påminnelse om hva Norge har, og om hvor krevende det kan

bli å erstatte. Ved et langvarig fall i oljeprisen blir det ikke lønnsomt å utvinne særlig mye av olje- og gassreservene. Det blir færre godt betalte jobber og det blir mindre penger til å subsidiere klimajobber, elsykler og elbiler.

Nå kommer delingsøkonomien for fullt.

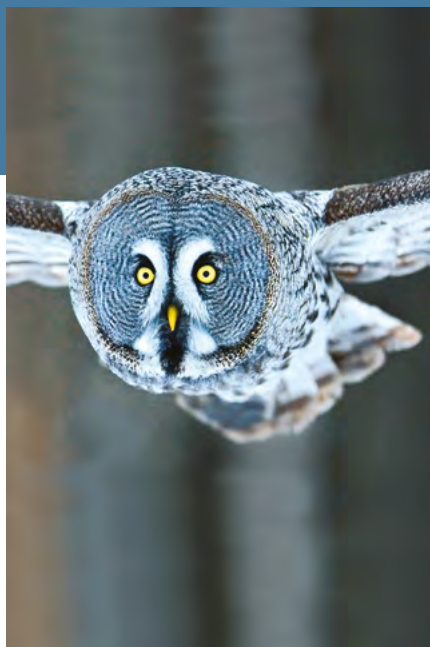
I etterkrigstiden ble Europa bygget på massive, sentralt planlagte kraftprosjekter. Omveltningene i den europeiske kraftbransjen er mer gjennomgripende enn mange har fått med seg. Den massive fornybarsatsing sammen stort fokus på energieffektivitet og svak økonomisk vekst har gitt kraftoverskudd og lave energipriser. Energibransjen i Europa er kortsluttet av det grønne skiftet. Nå kommer delingsøkonomien for fullt. Det som i Norge i etterkrigstiden ble kalt kraftsosialisme er ut.

Midt ute i Nordsjøen, bak en kilometerlang molo ligger den tyske øya Pellworm med sine knappe 1200 innbyggere. Der forsøker tyske ingeniører å finne ut hvordan solcellepaneler, vindmøller, batterier og smarte forbruksløsninger kan skape lokal selvforsyning uten et kostbart strømnnett. Store kraftverk og digre kabler gjelder ikke lenger. Her foregår det for tiden et europeisk krafteksperiment.

Silicon Valley har for lengst sett mulighetene. I California bygger Elon Musk (kjent for Tesla) opp SolarCity som designer, finansierer og installerer solenergisystemer. Hjemme i Norge forsøker et knippe gründere et lignende konsept med nystartede Otovo. Strømregningen her hjemme kan grovt sett deles med en tredje del på strømpris og to

tredjedeler på distribusjon. Det koster med andre ord mye å drifte dagens gigantiske strømmnett. I lokale selvforsyningsløsninger med produksjon fra vindmøller og solpaneler kombinert med batteribanker slipper man unna nettkostnaden. Følgelig kan det investeres mer i selve anlegget uten at lønnsomheten forringes. Teknologien blir stadig bedre og billigere. Og det går svært raskt.

Det er fint å snakke om det grønne skiftet som en mulighet, hvilket det vitterlig er. Men mest av alt er det en nødvendighet, det nå gjøres av hensyn til klimaet. Det grønne skiftet er derfor en kostnad som må tas. Det har ikke lenger noen verdi å leke Don Quijote og kjempe mot vindmøller.

Bokbad
på Tynset bibliotek

NATTENS LYDLØSE JEGERE

NORDISKE UGLER

Storsalen
Torsdag 7. april
kl. 19.00

Tom Schandy

Bokbader: **Tor Magnus Hansen**

Kr 100 (inkl. et glass drikke)
Støttet av Fritt Ord

Tom Schandy er en internasjonalt kjent naturfotograf og har en universitetsgrad i biologi. Videre har han vært ansatt som fagkonsulent i Verdens Naturfond. Fra 2000 har Schandy arbeidet full tid som frilansfotograf, skribent og forfatter og har gitt ut mer enn 10 bøker. Han jobber i dag med fotoprojekter fra pol til pol, fra Svalbard via Afrika og Sør-Amerika til Antarktis.

Tom Schandys bilder er premiert i flere internasjonale naturfotokonkurranser, blant annet har han en 2. og 3. plass i BBCs naturfotokonkurranse "Wildlife Photographer of the Year". Naturvernaspektet er viktig i Schandys fotografering og naturformidling. Han uttaler: "Hvis mine naturbilder, bøker og artikler kan brukes til å fremme naturglede og engasjement for vern av natur og biologisk mangfold, er mye av hensikten oppnådd!"

Tor Magnus Hansen er kveldens bokbader. Han er bosatt i Vingelen og er for tiden lærer i naturfag ved Nord-Østerdal videregående skole.

Santa Kristina- skinka gir folkefest på Tynset

Lista er lagt høyt i planleggingen av årets nykommer innen arrangement og festivaler på Tynset – årets norske Spekematfestival.

Tekst: Ingrid Eide

Nordmenn har alltid hatt en nøktern bruk av skinka. I tillegg til grøt eller skjørøst. Den har aldri som i Italia og Spania, fått spille førstefolin i måltidet. Nå skal skinka få stå i sentrum, selve midtpunktet på årets spekeskinkefestival som arrangeres på Tynset siste helga i mai.

– Vi håper at dette skal bli en årlig, nasjonal festival med en god blanding matopplevelser og faglige diskusjoner, folkelig humor og alt som hører en folkefest til, sier Eli Riset, leder av Tynset Arrangement, som står som arrangør.

Tynset kommune ønsker i samarbeid med næringsinteresser i Tynset og omegn, å være med på og bygge et fyrtårnsarrangement for Tynset og regionen på et nasjonalt nivå. Med det ønsker kommunen å ta vare på og styrke regionalt landbruk, næringsliv og reiselivsbransje, og ikke minst befeste Tynset som "Skinkehovedstaden".

En matfestival med respekt for seg sjøl har med en kjendiskokk. Charlotte Mohn Gaustad fra Solør er blant annet kjent fra programmet "Jenter på hjul" og i TV2-serien "Smaken av Norge".

– Hun gikk sitt siste år på videregående skole i matfag på Tynset, og synes det er veldig stas å komme tilbake hit, forteller Eli Riset.

Torsdag 26. mai blir en ren bransjedag, der ledere fra norsk matbransje møtes til foredrag og debatt. Det blir også festaften med innbudte gjester, lokale råvare og prisdryss. Innbudt er selvfølgelig ordføreren i Stranda kommune, som skal møte Tynsets ordfører i duell om hvem som for framtida skal bære navnet "Norges Skinkehovedstad". Hvordan denne duellen skal foregå vil ikke Riset røpe.

Mat og kultur hører uløselig sammen. Krydderet denne dagen vil blant annet være Opera Di Setras premiere på en "matopera", skrevet av Lars Eggen og hans medhjelpere for anledningen, og med profesjonelle aktører på scenen. Festivalens profilmusiker er hentet fra Alvdal, bonde og spellemann Olav Kjernmoen. Olav Viksmo Slettan er festivalens konferansier.

Sentrale samarbeidspartnere er Nortura Tynset, Rørosmat, Tynset kommune og regionalt næringsliv. Her er småskalaprodusenter like viktige som stor.

Begge foto: Nortura

– Spesielt må nevnes et tett samarbeid med Meskano og Nord-Østerdal videregående skole. Konferansesal og foajeområdet stilles til disposisjon på fagkonferansen, og elever fra restaurant- og matlinjen bistår under hele festivalen, understreker festivalsjefen.

Siden dette er et nasjonalt arrangement er også forskningsmiljøet Nofima, Animalia (spekematprodusentenes organisasjon i Norge), nasjonale bryggerier og slakterier representert.

Dette er helga hele Tynset sentrum settes på hodet og slekt og venner inviteres til Tynset. Arrangøren anmoder også organisasjoner og øvrig næringsliv, til å komme med innspill og bidrag til aktivitet.

Budsjettet er på 3,4 millioner kroner. Det er ventet mellom 40 og 50 utstillere og forhåpentligvis opp mot 10.000 besøkende.

Fra Norturas anlegg på Tynset. Foto: Ingrid Eide

Kortreist skinke

Santa Kristina er en langtidsmodnet (24 måneder) norsk spekeskinke av beste kvalitet, inspirert av sydeuropeisk spekematttradisjon. Gjennom ti år har Nortura investert mye tid og ressurser i Spania og Italia for å lære de unike produksjonsmetodene som gir den ypperste smaken.

På Tynset lages skinker og spekemat av ypperste kvalitet, basert på kjøtt fra blant annet den helt unike Santa Kristina-grisen. Denne grisen som har blitt avlet frem gjennom 30-års forskning på Stange, har en høyere slaktevekt enn vanlig gris. For å få fram en skinke med rett kvalitet, føres den med eget spesialfôr som produseres hos Felleskjøpet på Stange. Lokalt korn er en viktig råvare i fôret til grisen.

Kilde: Norsk Landbruk

#DETSKJER OVER HELE VERDEN

Lørdag 28. mars kl. 20.30

SLUKKER VI LYSET ÉN TIME FOR KLIMAET

www.earthhour.no

Lørdag 19. mars arrangeres Earth Hour 2016 over hele verden. Kl 20:30 denne kvelden oppfordres virksomheter og privatpersoner verden over til å skru av lyset for klimaet i én time.

Målet er å sette fokus på hvordan våre daglige handlinger påvirker klimaet, og hvor viktig det er at alle bidrar til et mer bærekraftig forbruk.

Vi oppfordrer alle kommunens innbyggere, lag, foreninger og lokalt næringsliv til å delta på denne kollektive klimamarkeringen! Kanskje kan du benytte anledningen til å sette fokus på klima, miljø og bærekraft, og arrangere en eller annen form for aktivitet?

Tynset kommune vil slukke lyset i våre offentlige bygninger, så langt det er forsvarlig!

Det er bare fantasien som setter grenser for hva dere kan gjøre! Begynn planleggingen nå, og send oppfordringen om å delta videre til dine venner!

Besøk gjerne www.earthhour.org for inspirasjon. Du kan som privatperson melde deg på Facebook-arrangementet, som du finner her:

www.facebook.com/events/1964822540408972

RIKS KONSERTENE

BARNAS VERDENS-DAGER 2016

Tidspunkt: 23. april 12.00 - 16.00

Sted: Tynset kulturhus

Om noen har noe de ønsker å bidra med, eller kan tenke seg å stille som frivillig hjelper denne dagen eller i forberedelsene på forhånd, ta gjerne kontakt med kulturkontoret, tlf 62 48 50 00. Spør etter Mali Hauen eller Bente Linjordet.

Verden stopper opp en liten stund og bretter seg ut i all sin prakt når Barnas Verdensdager arrangeres for 5. gang på Tynset. Denne verdenen har favnen full av musikk, dans og kunst. Inne, ute, oppe, nede – overalt er det morsomme ting å være med på!

På Barnas Verdensdager kan man oppleve kulturuttrykk fra mange verdenshjørner gjennom å prøve selv på verkstedene, se de kulturelle innslagene på verdensscena, få smaksopplevelser på matmarkedet, delta på aktivitetene, se utstilling og flott dekor. Du vet aldri helt hva som venter deg, det kan være forskjellig fra gang til gang.

I år kan vi friste med blant annet Bhangra-dans fra India, thailandsk frukt-skjæring, colombiansk dans, lydrommet Boomerangen 2.0, sjonglering med og uten flammer, ansiktsmaling, henna-maling, fortellerstund og kunstutstilling laget av barnhagene i Tynset. Rom som er pyntet til trengsel, og markeds plass som lukter av god mat og spennende krydder, forsterker opplevelsen av å være på reise ute i verden.

Barnas verdensdager passer for både store og små i familien. Det er ingen aldersgrense og alle aktiviteter er gratis!

Pyrokurs før "Fyrverkerimakerens datter"

Betine Fiskaa Johannessen og Siri Beate Fossum i Ttrafo inviterer til teaterforestillingen "Fyrverkerimakerens datter"

Fyrverkerimakerens datter legger ut på en lang og farefull reise. Her fra prøvene i Tynset kulturhus.

Ttrafo setter opp teaterforestillingen Fyrverkerimakerens datter i Tynset Kulturhus 21.-23. april 2016.

Tekst: Siri Beate Fossum
Foto: Ttrafo

På scenen står solide aktører fra nært sagt hele Fjellregionen; fra Alvdal i sør og Folldal i vest til Røros i nord. Hovedrollene spilles av de to unge og lovende skuespillerne Tiril Ramberg og Philip Døhl; Tiril sto sist på scenen under publikumssuksessen "Billy Elliot" på Folketeateret i Oslo, og sistnevnte ble sist sett av mange i Tuschke.

Blant andre aktører – både på og bak scenen – finner vi Hans Fredrik Jacobsen, som er i full gang med nykomponering av musikk til forestillingen, Embret Nordseth, Bjørn Ivar Aasheim, May-Britt Mitrovic, Terje Sundt og Heidi Hagesveen Hagen m.fl. Regi er ved Betine Fiskaa Johannessen og Siri Beate Fossum, og det er Ttrafo som står for produksjonen.

Fyrverkerimakerens datter er en fantastisk fabel om den unge jenta Lila som drømmer om å bli fyrverkerimaker som sin far. Men for å finne hemmeligheten bak denne kunsten må hun legge ut på en lang og farefull reise, der hun møter både pirater og tigre, flammeguder og sjøgudinner, og må kjempe seg gjennom tett jungel, over ville elver og høye fjell – før hun til slutt må redde sin egen far fra døden ved å vinne den årlige nyttårsfyrverkerikonkurransen!

Dette er en forestilling for både barn og voksne, med masse dramatik og humor, krydret med nære og rørende øyeblikk. Og så må det jo også nevnes at det selvfølgelig skal smelle litt på scenen: I og med at vi følger Lilas kamp for å bli fyrverkerimaker må det jo bli fyrverkerier! Ttrafo har sendt to av sine ansatte på pyroteknikerkurs og håper å kunne servere overraskende og morsomme pyroeffekter! Røyk, lys og magiske triks er stikkord her for forestillingen.

Dette er teaterets største satsing siden Gruva i 2011 og vi håper mange tar turen for å oppleve denne vidunderlig fantasirike forestillingen!

Vi trenger å oppdatere våre kontaktlister

Vi oppfordrer alle lag og foreninger om å gå inn på nettsiden

www.tynset.kommune.no/3801.Lag-og-foreninger.html

for å se om det er riktige opplysninger om kontaktpersoner, epost og telefonnummer til ditt lag og forening som ligger der. Dersom det er endringer så send epost til

postmottak@tynset.kommune.no
eller ring tlf 62 48 50 00

Vi vil gjerne ha eposten til alle lag og foreninger som har det!

Kommunereform i Nord-Østerdal

For å få et best mulig grunnlag for å kunne gjøre vedtak i arbeidet med kommunereformen har kommunene Os, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal og Rendalen engasjert Østlandsforskning.

I tillegg til å vurdere en videreføring av dagens kommuneinndeling, skal forskerne vurdere virkningene av å danne en ny kommune bestående av Os, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal og Rendalen kommuner. Premissene for utviklingen av det interkommunale samarbeidet har sterkt fokus. Østlandsforskning samarbeider med de to andre regionale forskningsmiljøene Telemarksforskning og Trøndelag Forskning og Utredning.

Styringsgruppen for prosjektet er ordførerne i oppdragskommunene og rådmannen i Tolga. Ordfører Ragnhild Aashaug i Tolga kommune er leder av styringsgruppen.

Fokus i kommunereformarbeidet i Nord-Østerdal er hvordan kommunene kan oppnå en ønsket fremtidig utvikling. Vurderinger rundt økonomi og avstand blir sentrale tema.

I utredningsarbeidet inngår en rekke aktiviteter for å sikre et bredt kunnskapsgrunnlag. Det er opprettet ulike arbeidsgrupper med representanter fra alle kommunene for å gjennomgå de kommunale tjenestene. En av arbeidsgruppene skal se på næringsutvikling. Her vil også regionens næringsliv bli involvert. Arbeidsgruppene skal avslutte sitt arbeid innen 16. mars.

Innbyggernes stemme er svært viktig, og det blir i mars gjennomført folkemøter i alle kommunene. Formålet med disse folkemøtene er i tillegg til å gi informasjon, å få innspill til hvordan regionen og kommunene kan oppnå vekst og utvikling. Vi vil komme nærmere tilbake til innhold og gjennomføring av disse møtene. For å høre hva ungdommen mener blir det organisert fremtidsverksted. I fremtidsverkstedet blir ungdommen utfordret både på hvordan de opplever kommunen i dag, og hva de forventer fremover. Styringsgruppen diskuterer også andre tiltak for inkludering av innbyggerne i reformarbeidet, bla ved en innbyggerhøring. Folkeavstemming på spørsmålet er også diskutert i mange kommuner, men dette er opp til hver enkelt kommune om de skal gjennomføre.

2015 ble et rekordår for spillemiddelsøknader i Tynset. Og vil vi ha flere!

En stor del av overskuddet fra Norsk Tipping AS går til finansiering av norsk idrett. I 2015 ble det overført 2,26 milliarder kroner.

Noe går til å bygge/vedlikeholde nasjonale idrettsanlegg, administrere idrettsforbund, idrettsforskning, utvikling og så videre. Og resten, 1,13 milliarder, går til idrettsanlegg for folket. Det aller meste går til ordinære idrettsanlegg, mens ca. 100 millioner brukes på nærmiljøanlegg.

Situasjonen er slik at de som ikke søker får ingenting. De som er flink til å søke får en større del av denne potten. I de siste årene har lag og foreninger i Tynset levert søknader omtrent på gjennomsnittsnivå i Hedmark. Dette endret seg radikalt i vinter. Da kom det inn 23 nye søknader. Til sammenligning hadde Stange 15 søknader, Ringsaker 10 og Hamar 5. Totalt kom det 88 nye søknader fra Hedmark. Tynset leverte 26 % av disse.

Den største søkeren i Tynset er Tynset Idrettsforening. De søker om drøyt 6 millioner fordelt på 7 nye søknader (fotballhall, skiskytterstadion og rulleraskitraser). Tynset kommune er også stor her med 6 søknader (uteområde ved skolene). Totalt søkes det om 13 millioner kroner fra Tynset.

Vi ønsker oss mange søknader også i fremtiden. Og da gjerne på nærmiljøanlegg. Dette er uteanlegg som er åpne for alle, døgnet rundt. Slike anlegg kan oppnå 50 % av kostnadsoverslaget inntil kr. 300 000.- i spillemidler. Gode eksempler de siste åra er gapahuk hos Viltkroken Vel, ballbinge hos både Lillebekkmoen Velforening og Kvikne IL, Tursti fra Tynset bru til Aabrua - Tynset Turlag og Tysla turvei - Tyllidal IL. Ofte dekker spillemidlene hele kontantutlegget, og dugnad dekker egeninnsatsen. Da står utbygger igjen med et flott gjeldfritt anlegg.

De fleste lag og foreninger kan søke spillemidler. Unntaket er private, fortjenestebaserte aktører. Våre 13 samfunnshus og grendehus kan også søke midler. Det gis tilskudd på 1/3 av kostnadsoverslag inntil kr. 1,5 million.

Tynset kommune yter bistand til planlegging og søknads-skriving. Frist for å melde inn nye søknader er 1. oktober hvert år.

Kontakt Stein Kaasin for mer informasjon
stein.kaasin@tynset.kommune.no

Brukerundersøkelse

Tynset kommune vil gjennomføre brukerundersøkelser til våren 2016.

Mange av dere som er brukere av kommunens tjenester vil motta forespørsel om å delta i en eller flere av disse undersøkelsene.

Undersøkelsene skal i hovedsak besvares elektronisk. Med brukernes hjelp kan vi forbedre våre tjenester og sammen arbeide for en positiv utvikling. Tynset kommune håper dere kan ta dere tid til å besvare undersøkelsen.

Resultatene vil brukes i kommunikasjon med brukere, politikere og ansatte, og være et av flere målepunkt på kvaliteten på våre tjenester.

Hvem fortjener årets Kulturpris?

Har du forslag?

Da vil vi gjerne høre fra deg innen 1. mai!

Tynset kommune kan hvert år dele ut en kulturpris. Prisen deles ut til enkeltpersoner eller organisasjoner som har særlig tilknytning til kulturlivet i Tynset kommune.

Formålet med prisen er å stimulere kulturlivet i Tynset kommune ved å gi honnør for særlig fortjenestefull innsats innenfor rammen av det utvidede kulturbegrep. Lokalbefolkningen oppfordres til å sende inn forslag på aktuelle kandidater. Kommunen kan også selv fremme kandidater.

Kulturprisen er på 10.000 kroner. I tillegg får prisvinneren en kunstgjenstand av en kunstner med tilknytning til kommunen. Det er formannskapet som avgjør tildelingen.

Send ditt forslag til
postmottak@tynset.kommune.no

Landbruket

Tenk dere mange hundre år tilbake. Hvorfor kom det egentlig folk og bosatte seg på Tynset og i Nord Østerdalen?

Av ordfører Merete Myhre Moen

Det var selvfølgelig fordi mange stadig var på søken etter mat, muligheten for jakt og fiske. Og etterhvert også muligheten for dyrking av jord. Hovedfokus gjennom alle årtider har vært å skaffe seg tilgang på mat for å kunne forsørge seg selv og familien.

Mange hundre år etter er dette fortsatt like aktuelt. Mat har ikke gått av moten, og Tynset er fortsatt en landbrukskommune hvor mange lever av å produsere mat. Men i dag handler landbruksdrift om mer enn å forsørge familien. Landbruksenheter er blitt til bedrifter som bidrar til å produsere mat til hele landets og verdens befolkning.

Det produseres fortsatt for lite mat i verden og mer og mer jordbruksarealer bygges ned, samtidig som vi blir flere og flere mennesker på denne kloden. Det betyr at verden står ovenfor noen utfordringer, og behovet for å produsere mat vil være voksende fremover. Derfor mener jeg vi alle har et ansvar for å bidra til at flest mulig kan spise seg mett hver eneste dag. Et land med naturressurser slik som Norge, bør styrke og videreutvikle landbruket, og sikre selvforsyning.

Noe av det jeg setter pris på ved å bo her i Nord-Østerdalen er, foruten folket, naturen og kulturlandskapet med husdyr på beite og stabilt klima. Dette er noe jeg ønsker å ta vare på også i fremtiden. Det betyr at vi må ha fokus på å produsere mere mat, samtidig som vi må fokusere på å ta vare på både større og mindre produsenter. Vårt landskap setter en stopper for mange av produsentene med tanke på å bli større. Og jeg tror heller ikke at det er klokt at alle enheter blir større. Store enheter er bra for å produsere volum, men de har i mindre grad dyra på beite, det blir mindre pleie av kulturlandskapet og større sårbarhet med tanke på sykdom på budskap. Dessuten må vi huske at hvert et gårdsbruk bidrar til viktig sysselsetting. Tenk igjennom hvor mange arbeidsplasser landbruket i vår region skaper og genererer. Visste du at et årsverk i

landbruket genererer nesten 3 årsverk lenger ut i kjeden? Bare tenk på arbeidsplassene i Tynset. Hvor mange av dagens bedrifter ville hatt livets rett her uten landbruket?

Dette beviser for meg hvor viktig landbruket er for Tynset og regionen også i fortsettelsen. Men vi skal selvfølgelig også jobbe aktivt for å bygge opp under andre næringer, for vi er avhengig av å ha flere bein å stå på.

For å inspirere og skape enda større optimisme blant gårdbrukerne i Alvdal og Tynset, ble det i 2014 satt i gang et landbruksprosjekt. Prosjektet fikk navnet "Levende landbruk", og prosjektet har som mål å arrangere tema og motivasjonsmøter, samt bidra med 15 gratis veiledningstimer hvor man ser på mulighetene omkring drifta og produksjonen for hver enkelt gårdbruker. Etter noen startvansker er nå prosjektet godt i gang. Mange har vist interesse for prosjektet og mange har forhåpentligvis fått god hjelp via veiledning og inspirasjon. Et stort antall søknader BU-midler (bygdeutviklingsmidler) kan i alle fall gi en pekepinn mot et godt resultat så langt.

Jeg ser også med glede på de fra den yngre generasjon, som med pågangsmot gyver løs på blant annet restaurering, fjøsbygging og nydyrking. Det ligger i liten grad økonomiske insentiver bak valget de har tatt. Det handler nok mer om en vilje og glede ved å skape sin egen arbeidsplass, ta vare på og videreføre en kulturhistorie, og en glede og stolthet ved å jobbe med dyr og produsere mat. Disse friskusene er viktige for vårt samfunn fremover. Så stå på, jeg heier på dere!

Så da har jeg forhåpentligvis fått stadfestet hvor viktig landbruket og bygdene er for vår region. Men viktig å påpeke at regionsenteret Tynset ikke er mindre viktig av den grunn. Tvert i mot. Et sterkt regionsenter er avgjørende for at folk skal trives, og vi trenger et mangfold av arbeidsplasser nettopp her. Derfor må vi fremover jobbe for å styrke

Politiske møter

Mars - juni 2016

29.03.	18:00	Kommunestyret
31.03.	09:00	Formannskapet
14.04.	09:00	Formannskapet
26.04.	18:00	Kommunestyret
28.04.	09:00	Formannskapet
19.05.	09:00	Formannskapet
24.05.	18:00	Kommunestyret
25.05.		Felles kommunestyre møte i Fjellregionen
09.06.	09:00	Formannskapet
13.06.	09:00	Politikerdag
14.06.	09:00	Kommunestyret og politikerdag
23.06.	09:00	Formannskapet

Se ajourført kalender på
www.tynset.kommune.no

Åpningstider i påsken

Servicetorget

Normal åpningstid mandag 21. mars og tirsdag 22. mars.
Onsdag 23. mars åpent til kl 12.00.

Helsetjenesten/legekontoret

Mandag 21. mars og tirsdag 22. mars: Åpent kl 08.00 - 15.00
Telefontid kl 08:00 - 11:00 og 13:00 - 14:00

Onsdag 23. mars: Åpent kl 08:00 - 12:00
Telefontid kl 08:00 - 11:00.

Ingen blodprøvetaking i påskeuka.
Husk medisinbestilling i god tid før påske.

Biblioteket

Tynset

Mandag 21. mars og tirsdag 22. mars: Åpent kl 11:00 - 16:00
Onsdag 23. mars: Stengt
Påskeaften lørdag 26. mars: Stengt

Kvikne bygdebibliotek

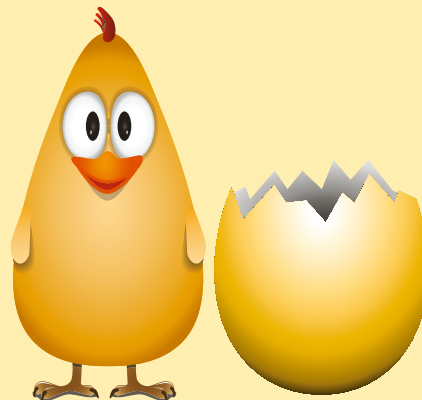
Stengt hele påska

Tynset som regionsenter. Vi må fylle regionen med mangfoldig kompetanse, arbeidsplasser, bolyst, gode tjenester og attraktive aktiviteter og tilbud.

Jeg vil til slutt minne om at Norsk Spekematfestival for første gang går av stabelen 26.-29. mai. Bakgrunnen er at vi ønsker å hedre bonden, sette fokus på den kvalitetsmaten som produseres i vår region, samt lage liv og røre i Tynset. Dette blir et arrangement som du bare må få med deg. Her skal det bugne med kvalitetsspekemat og mye godt tilbehør. Det vil bli kulturopplevelser og forhåpentligvis mye folk, liv og røre. Så hvis dere ønsker at dette skal bli en suksess og bli til et årlig arrangement, er det viktig å kjenne sin besøkelsestid, invitere slekt og venner og sette av dagene.

Håper vi treffes der. Dette blir gøy!

*God Påske
til alle våre lesere!*

Ungdommelig mot i landbruket

Tekst og foto: Ole Sylte Heggset

Årlig utfordres Innovasjon Norge i Hedmark på mange og til dels omfattende søknader til sin pott med BU-midler. 2016 blir intet unntak, og alene i Tynset er det sju søknader med et totalt kostnadsoverslag på hele 39,2 millioner kroner.

Over: Etter overtakelse i 2011 har Mali Hagen og Ronny Hogstad satset friskt på familiebruket i Tyllaldalen. Gamlefjøset er omgjort til verksted/garasje og til fórlager, mens det er bygd et nytt ammekufjøs ved hjelp av Materialbanken i Vingelen som entrepenør, hvor de nå huser 35 ammekyr, samt noe påsett og framføring av slakt

Til venstre: Kjøttfebesetningen hos Mali og Ronny er basert på Aberdeen Angus-rasen, med innkryssing av Charolais. Noe innblanding av Hereford har de også i enkelte av mordyra

Vi har besøkt en av fjorårets søkere, Mali og Ronny Hogstad i Tyllaldalen, som nettopp har fått ferdiggodkjent tredje og siste byggetrinn i sin friske ammekusatsing.

– Veldig godt at vi nå er i mål, sier ekteparet som tok over Stians hjemgård i 2011, og således har satset friskt på kort tid. Mali og Stian er begge under 30 år, men i likhet med mange andre ungdommer i regionen fast bestemte på å skape sin egen arbeidsplass i landbruket. I dag kombineres gårdsdrifta med deltidsstillinger utenom, der Mali er lærer og Ronny elektriker.

Effektiv drift

– Vi syns begge vi har fått en flott og sikker arbeidsplass for oss sjøl, samt gode løsninger for et effektivt dyrehold, sier de da landbrukskontoret er ute på sin ferdiggodkjenning av siste del av utbyggingen.

De unge brukerne har også satset på familieførøkelse midt i utbyggingen, og med Ádne (4) og Peder (2) er det nok å henge fingrene i. Fjøset huser i dag 35 ammekyr med kalver og noe påsett, samt framføring til slakt.

– Dette er rundt det dobbelte av hva som var her før vi overtok. Nå er kalvingsperioden delt i to, slik at vi har halvparten várkalving og den andre halvdel på høsten. Dette gir god utnytting av fjøset også i forhold til bruk av beitenene våre, både i bygda og i utmarka ved setra, sier de to tylldølene.

Imponert over satsingen

Finansieringen Innovasjon Norge tilbyr er todelt, hvorav tilskuddspotten er den alle søker på, mens de for en del av prosjektene også er inne med lånetilbud, men da i kombinasjon med brukernes egen bankforbindelse. Maksimal tilskuddssats er på 20 % av det totale kostnadsoverslaget som en hovedregel, men for unge brukere under 35 år kan det gis støtte opp mot 40 % av de faktiske kostnadene i prosjektet. Mali og Ronnys satsing sorterer slik sett til denne gunstige ordningen.

– På grunn av det store antallet søknader fra Nord-Østerdalen, er det imidlertid ikke vanlig at det gis maksimalt med tilskudd til prosjektene. Dette fordi det er et sterkt ønske om å kunne løfte fram flest mulig utbygginger, mot at tilskuddet da heller reduseres noe for å få med alle de kvalifiserte til å satse, forklarer saksbehandler Olve Sæhlie hos Innovasjon Norge på Hamar, og legger til at han er imponert over den satsingen som er gjort de senere åra av svært mange i vår del av fylket.

Kvalitetssikrede prosjekter

Spesielt er de mange unge brukerne som satser så målbevisst på landbruket, noe Sæhlie lar seg imponere av og her ser vi samtidig at dette ofte kommer like i etterkant av et generasjonsskifte på bruket.

– Det tyder på motivasjon og en målsetning om å skape sitt eget preg på driften. Rasjonelle løsninger, uansett størrelse, er det vi ser etter, samtidig som økonomi og øvrig driftsgrunnlag i form av kvote på mjølk og tilstrekkelig jordarealer bør være på plass, sier han.

– Trykket på satsinger innen tradisjonelt landbruk i Nord-Østerdalen har vært høyt over flere år, men vi gjør vårt beste for å bidra inn i alle prosjekter som er kvalitetssikret godt nok, sier Olve Sæhlie.

Studietilbud i Fjellregionen

Høsten 2016

Bachelor Sykepleie

Deltid 180 studiepoeng, 4 år. Søknadsfrist 1. mars og 15. april.

Grunnskolelærerutdanning – trinn 1-7

Deltid, 240 studiepoeng, nett- og samlingsbasert. Søknadsfrist 1. mars og 15. april.

Grunnskolelærerutdanning – trinn 5-10

Deltid, 240 studiepoeng, nett- og samlingsbasert. Søknadsfrist 1. mars og 15. april.

Grunnstudium i pedagogikk

Deltid 30 studiepoeng, 1 år, samlingsbasert, videokonferanse og nettstøttet. Søknadsfrist 15. mai.

Rådgivning 1

Deltid 30 studiepoeng, 1 år, samlingsbasert, videokonferanse og nettstøttet. Søknadsfrist 15. april.

Master i utdanningsvitenskap

Dette er første gang vi kan tilby desentralisert masterutdanning. Deltid 120 studiepoeng, 3 år, nett, samlinger og seminarer. Søknadsfrist 15. april.

Forkurs ingeniørutdanning

– velg mellom 3 ulike kurs - etter hva du trenger! Søknadsfrist 15. aug.

Årsstudium i informasjonssystemer (m/mulighet for påbygging til Bachelor)

60–180 studiepoeng, 1-3 år, samlings- og nettbasert. Søknadsfrist 15. april.

Nyskaping og samfunnsutvikling (- enkeltemner eller bachelor)

Heltid eller deltid 180 studiepoeng, samlingsbasert og nettstøttet. Søknadsfrist 15. mai.

Det tas forbehold om endringer i ovennevnte tilbud, og nye tilbud vil bli lansert. Fortløpende informasjon på fjellstudent.no og Facebook Fjellstudent eller kontakt May Tove Dalbakk, may.tove.dalbakk@hedmark.org, mobil 991 65 244

Studiene gjennomføres ved Tynset Studie- og høgskolesenter i samarbeid med

Returadresse: Tynset kommune, Servicetorget, Rådhuset, 2500 Tynset

Påskefilmene

Solan og Ludvig - Herfra til Flåklypa

Animasjon / Familiefilm / Barnefilm

I et øyeblikks overmott inngår Solan og meieribestyrer Olvar O. Kleppvold et hemmelig veddemål. Solan vedder bort verkstedet til Reodor og huset de bor i, da han er overbevist om at han kan sikre Flåklypa seier over Slidre i Osteløpet.

Kung Fu Panda

Animasjon / Eventyr / Familiefilm

Po fortsetter på sitt legendariske eventyr til å bli en ekte dragekrieger, og han møter på to episke utfordringer: en av den overnaturlige sorten og den andre litt nærmere hans eget hjem.

Divergent-serien: Allegiant

Action

I Allegiant, det tredje kapittelet i Divergent-serien, drar Tris og Four til en ny og langt farligere verden enn de noen gang har opplevd.

Batman vs Superman: Dawn of Justice

Norgespremiere: 23. mars
Action / Fantasi / Eventyr

Charlie Brown, Snoopy og resten av den sjarmerende Knøttene-gjengen gjør sin lerretsdebut, i det nyeste av 3D-teknologi.

Tordenskjold & Kold

Drama/Komedie

Året er 1720. Krigen er slutt og viseadmiral Tordenskiold vet ikke hva han skal gjøre med sitt liv. Skulle han gifte seg og slå seg til ro? Kammertjeneren Kold overtaler ham til å reise ut på en friertur. Turen blir en heidundrende roadmovie gjennom Danmark og Tyskland.

Secret in Their Eyes

Drama/Krim

To unge, talentfulle FBI-agenter, Ray og Jess og statsadvokat Claire, får en dag en grufull beskjed om at Jess tenåringsdatter har blitt brutalt myrdet. Tretten år senere, etter å ha vært besatt av å felle morderen, finner Ray et spor som kan løse saken. Men ingen er forberedt på den sjokkerende effekten personlig hevn har på en menneskelig sjel.

Se program med tider og priser på plakater, i kulturfolderen, i aviser og tynsetkino.no. Billettsalget starter en time før forestilling. Telefon billettsalg: 62 48 52 59